

Sygn. akt VIII U 5/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 stycznia 2019 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSR del. Anna Capik-Pater
Protokolant:	Agata Kędzierawska

po rozpoznaniu w dniu 11 stycznia 2019 r. w Gliwicach

sprawy J. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o wysokość kapitału początkowego, wysokość emerytury

na skutek odwołania J. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 26 października 2016 r. i 28 listopada 2017 r. **nr** (...) -2016 .....27 października 2016 r. i 30 listopada 2016 r. **nr** (...)

1. zmienia zaskarżone decyzje z dnia 26 października 2016 r. i 28 listopada 2017 r. poprzez przyjęcie wskaźnika podstawy wymiaru kapitału początkowego z lat 1980-1989 w wysokości 116,30% w miejsce 115,90%;

2. zmienia zaskarżone decyzje z dnia 27 października 2016 r. i 30 listopada 2016 r. w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu prawo do obliczenia emerytury z uwzględnieniem wysokości kapitału początkowego w dniu przyznania prawa do emerytury

– 1 stycznia 2016 roku w kwocie 169.187,59 zł (sto sześćdziesiąt dziewięć tysięcy sto osiemdziesiąt siedem złotych 59/100), po waloryzacji 554.299,34 zł (pięćset pięćdziesiąt cztery tysiące dwieście dziewięćdziesiąt dziewięć złotych 34/100)

a w dacie podjęcia wypłaty emerytury

– 1 listopada 2016 roku w kwocie 165.954,36 zł (sto sześćdziesiąt pięć tysięcy dziewięćset pięćdziesiąt cztery złote 36/100), po waloryzacji 572.189,34 zł (pięćset siedemdziesiąt dwa tysiące sto osiemdziesiąt dziewięć złotych 34/100).

(-) SSR del. Anna Capik-Pater

Sygn. akt VIII U 5/17

UZASADNIENIE

Decyzjami z 26 października 2016 r. i 28 listopada 2016 r. o ponownym ustaleniu kapitału początkowego organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. przyjął, że wskaźnik podstawy wymiaru kapitału początkowego z lat 1980-1989 w stosunku do ubezpieczonego wynosi 115,90%.

Decyzją z 27 października 2016 r. organ rentowy przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury od 1 stycznia 2016 r. Wskazał, że na dzień 1 stycznia 2016 r. kwota składek zaewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji wynosi 47 185,15 zł, a kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego 552 909,34 zł.

Decyzją z 30 października 2016 r. organ rentowy przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury od 1 listopada 2016 r. Wskazał, że na dzień 1 listopada 2016 r. kwota składek zaewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji wynosi 54 068,46 zł, a kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego 570 755,32 zł.

Z powyższymi decyzjami nie zgodził się ubezpieczony. Wskazał, że organ rentowy wydając zaskarżone decyzje pominął jego faktyczne zarobki za 1983 r. uzyskane za pracę na budowach w Czechosłowacji i błędnie przyjął, że w tym okresie osiągał on minimalne wynagrodzenie za pracę. Wniósł o ponowne przeliczenie kapitału początkowego i przeliczenie świadczenia emerytalnego.

W odpowiedzi na odwołanie, organ rentowy wniósł o jego oddalenie i podtrzymał swoje dotychczasowe stanowisko w sprawie. Odnosząc się do zarobków ubezpieczonego za 1983 r. przyznał, że przyjął wynagrodzenie minimalne, ponieważ ubezpieczony nie przedłożył zarobków zastępczych za ten okres. Wskazał również, że w decyzjach ustalających wartość kapitału początkowego, wymagany wiek emerytalny wynikający z art. 24 ustawy emerytalnej wyniósł dla ubezpieczonego 67 lat, a w dacie przyznania świadczenia miał on ukończone 60 lat, zatem różnica między faktycznym wiekiem przejścia na emeryturę wynosi 6 lat i 2 miesiące. Tym samym zmniejszeniu uległ okres składkowy.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony J. S. urodził się (...)

W okresie od 1 lutego 1978 r. do 9 lutego 1992 r. ubezpieczony pracował w Kombinacie Budowlanym w G. kolejno jako operator spycharki, mechanik maszyn lokomotyw spalinowych, młodszy maszynista oraz mechanik lokomotyw spalinowych – brygadzysta (dane ze świadectwa pracy).

Od października 1982 r. stawka miesięczna wynagrodzenia ubezpieczonego wynosiła 5900zł.

Od 12 listopada 1982 r. ubezpieczony pracował w Czechosłowacji.

W dniach 30 grudnia 1982 r. i 28 czerwca 1983 r. ubezpieczony zawarł umowę o pracę na budowie eksportowej z (...) Przedsiębiorstwem Budownictwa (...) w O. kolejno na czas określony od 1 stycznia 1983 r. do 31 marca 1983 r. i od 1 lipca 1983 r. do 31 grudnia 1983 r.

Po powrocie z budowy eksportowej (2 stycznia 1984 r.) , ubezpieczony z dniem 3 stycznia 1984 r. wrócił do pracy w Kombinacie Budowlanym w G. z miesięczną płacą zasadniczą w wysokości 5900 zł.

W latach 1977–1990 z ubezpieczonym pracował S. W., który był maszynistą.

Wyrokiem z 20 września 2016 r. (sygn. akt VIII U 300/16) tutejszy Sąd przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury od stycznia 2016 r.

Decyzjami z 26 października 2016 r. o ponownym ustaleniu kapitału początkowego organ rentowy przyjął, że wskaźnik podstawy wymiaru kapitału początkowego z lat 1980-1989 w stosunku do ubezpieczonego wynosi 115,90%.

Wykonując ww. wyrok, decyzją z 27 października 2016 r. organ rentowy przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury od 1 stycznia 2016 r. Kwota składek zaewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji wyniosła 47 185,15 zł, a kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego wyniosła 552 909,34 zł.

W dniu 21 listopada 2016 r. ubezpieczony wniósł do organu rentowego o ponowne ustalenie wysokości świadczenia.

Decyzjami z 28 listopada 2016 r. o ponownym ustaleniu kapitału początkowego organ rentowy przyjął, że wskaźnik podstawy wymiaru kapitału początkowego z lat 1980-1989 w stosunku do ubezpiezonego również wynosi 115,90%.

Decyzją z 30 października 2016 r. organ rentowy przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury od 1 listopada 2016 r. na dzień 1 listopada 2016 r. kwota składek zaewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji wyniosła 54 068,46 zł, a kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego wyniosła 570 755,32 zł.

W ww. decyzjach organ rentowy uznał, że ubezpieczony otrzymywał w 1983 r. minimalne wynagrodzenie za pracę.

Z powyższymi decyzjami nie zgodził się ubezpieczony. Wniósł odwołanie, w którym domagał się ich zmiany i ponowne przeliczenie kapitału początkowego oraz wysokości świadczenia.

W trakcie postępowania, Sąd zobowiązał pełnomocnika organu rentowego do wyliczenia kapitału początkowego oraz wysokości emerytury na dzień przyznania prawa do emerytury i na dzień podjęcia wypłaty emerytury, przy przyjęciu za okres pracy odwołującego w Czechosłowacji wynagrodzenia w wysokości 5900 zł (11 kat. zaszeregowania) tj. w takiej wysokości i kategorii w jakiej pobierał to wynagrodzenie ubezpieczony przed wyjazdem i po przyjeździe z pracy za granicą.

Z niekwestionowanych przez ubezpiezonego wyliczeń organu rentowego wynika, że :

- wysokość wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego z lat 1980-1989 wynosi 116,30%;
- wartość kapitału początkowego ustalonego na dzień 1 stycznia 1999 r. w dniu przyznania prawa do emerytury, tj. 1 stycznia 2016 r. wynosi 169 187,59 zł, a po waloryzacji 554 299,34 zł;
- wartość kapitału początkowego ustalonego na dzień 1 stycznia 1999 r. w dniu podjęcia wypłaty emerytury, tj. 1 listopada 2016 r. wynosi 165 954,36 zł, po waloryzacji 572 189,34 zł;
- kwota składek zaewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji 47 185,15 zł, średnie dalsze trwanie życia – 261,40 miesięcy, wobec czego emerytura na dzień przyznania prawa tj. na dzień 1 stycznia 2016 r. wyniosłaby 2 301,01 zł;
- kwota składek zaewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji 54 068,46 zł, średnie dalsze trwanie życia – 252,10 miesięcy, wobec czego emerytura na dzień podjęcia wypłaty, tj. na dzień 1 listopada 2016 r. wyniosłaby 2 484,16 zł.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach organu rentowego; aktach osobowych ubezpiezonego; zeznań świadka S. W. złożonych na rozprawach w dniach 24 stycznia 2018 r. (k.59) i 2 października 2018 r. (k.113); akt emerytalnych świadka S. W.; zeznań ubezpiezonego złożonych na rozprawie w dniu 24 stycznia 2018 r. (k.59-60)

Sąd podzielił obliczenia organu rentowego uznając je za prawidłowe. Nie były one kwestionowane przez ubezpiezonego.

Jednocześnie Sąd uznał za zasadne zastrzeżenia organu rentowego sprowadzające się do tego, że wynagrodzenie świadka S. W. nie może stanowić wynagrodzenia zastępczego dla ubezpiezonego. Tym samym bez znaczenia były złożone przez niego zeznania oraz jego dokumentacja pracownicza. Sąd przyjął jako porównawcze wynagrodzenie w

wysokości przyznanej ubezpieczonemu przed wyjazdem i po przyjeździe z Czechosłowacji, które wynosiło 5900 zł miesięcznie.

Zgromadzone dowody Sąd uznał za kompletne i pozwalające na czynienie na ich podstawie ustaleń co do stanu faktycznego, a następnie na rozstrzygnięcie.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołania ubezpieczonego są zasadne. Zaskarżone decyzje okazały się nieprawidłowe.

Przedmiotem sporu w niniejszym postępowaniu było ustalenie wysokości kapitału początkowego oraz wysokości świadczenia emerytalnego przysługującego ubezpieczonemu, albowiem nie zgodził się on z wartościami przyjętymi przez organ rentowy w zaskarżonych decyzjach.

Przechodząc do rozważań prawnych, w pierwszej kolejności należy zaznaczyć, że emerytura dla osób urodzonych po dniu 31 grudnia 1948r. obliczana jest na nowych zasadach, tj. zasadach wynikających z przepisów art. 24-26c ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2016, poz. 887 ze zm.), zwanej dalej ustawą.

Zgodnie z art. 25 ust. 1 ustawy podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173-175 oraz kwot środków zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art. 40a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, z zastrzeżeniem ust. 1a i 1b oraz art. 185.

Ostatecznie – zgodnie z art. 26 ust. 1 – emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art. 25 przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z uwzględnieniem ust. 5 i art. 183.

Na powyższy sposób wyliczenia emerytury bezpośrednio wpływa wysokość kapitału początkowego, ustalanego w oparciu o przepisy art. 173 i n. cytowanej wyżej ustawy.

Art. 173 ust. 3 stanowi, że wartość kapitału początkowego ustala się na dzień wejścia w życie ustawy. Dlatego też do obliczenia kapitału początkowego zaliczają się okresy składkowe i nieskładkowe przebyte do dnia 31 grudnia 1998r.

Zgodnie z art. 173 ust. 1 ustawy dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948r., którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy. Wartość kapitału początkowego ustala się na dzień wejścia w życie ustawy (ust.3).

W myśl ust. 2 przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

- 1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6;
- 2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5;
- 3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-3 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2.

Zgodnie z art. 174 ust. 1 kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12.

W myśl ust. 3 podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu przed dniem 1 stycznia 1999 r.

Z przepisów powyższych wynika jednoznacznie, że kapitał początkowy może zostać ustalony w wypadku wykazania okresów składkowych i nieskładkowych przypadających wyłącznie przed dniem 1 stycznia 1999r.

Ponadto zgodnie z treścią § 21 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenie emerytalno-rentowe (Dz.U.2011.237.1412) środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Natomiast w myśl §10 Rozporządzenia Rady Ministrów z 1 kwietnia 1985 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru emerytur i rent (Dz.U.1989.11.63 t.j.), jeżeli w okresie, z którego wynagrodzenie przyjmuje się do ustalenia podstawy wymiaru, pracownik był zatrudniony za granicą, do ustalenia podstawy wymiaru przyjmuje się za okresy tego zatrudnienia:

- 1) kwoty, od których za te okresy opłacono składkę na ubezpieczenie społeczne w kraju, albo
- 2) jeżeli okres zatrudnienia za granicą przypada przed dniem 1 stycznia 1991 r. - kwoty wynagrodzenia przysługującego w tych okresach pracownikowi zatrudnionemu w kraju w takim samym lub podobnym charakterze, w jakim pracownik był zatrudniony przed wyjazdem za granicę.

Zamiarem ustawodawcy było zatem w miarę możliwości ustalenie wynagrodzenia jakie otrzymywałby ubezpieczony, gdyby za granicę nie wyjechał, a tylko gdy to nie było możliwe wzięcie pod uwagę zarobków minimalnych. W tym miejscu należy wskazać, że Sąd doszedł do przekonania, że skoro ubezpieczony przed wyjazdem do Czechosłowacji oraz po powrocie z niej otrzymywał wynagrodzenie w wysokości 5900 zł miesięcznie, to również otrzymywałby takie wynagrodzenie w okresie pracy w tym kraju, jak też takie wynagrodzenie otrzymywałby idealny, najbardziej zbliżony wiekiem, stażem, wykształceniem zajmowanym stanowiskiem pracownik porównawczy. Tym samym organ rentowy błędnie przyjął, do wyliczeń, że ubezpieczony w 1983 r., a więc w trakcie pracy w Czechosłowacji otrzymywał minimalne wynagrodzenie za pracę. Sąd założył, że w tym czasie otrzymywałby ubezpieczony lub osoba wykonująca parce na stanowisku i o stażu pracy kwalifikacjach jak on wynagrodzenie w wysokości 5900 zł miesięcznie. Jednocześnie bezzasadne okazałoby się wzięcie pod uwagę zarobków porównawczych świadka S. W., co też zresztą wskazał organ rentowy.

W trakcie postępowania sądowego, pełnomocnik organu rentowego został zobowiązany do wyliczenia hipotetycznie kapitału początkowego oraz wysokości emerytury przysługującej ubezpieczonemu na dzień przyznania prawa do emerytury i na dzień podjęcia wypłaty emerytury, przy założeniu, że ubezpieczony w okresie pracy w Czechosłowacji pobierał wynagrodzenie w wysokości 5900 zł.

Z obliczeń tych wynika, że wysokość wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego z lat 1980-1989 wynosi 116,30%. Jednocześnie wartość kapitału początkowego ustalonego na dzień 1 stycznia 1999 r. w dniu przyznania prawa do emerytury, tj. 1 stycznia 2016 r. wynosi 169 187,59 zł, a po waloryzacji 554 299,34 zł; wartość kapitału początkowego ustalonego na dzień 1 stycznia 1999 r. w dniu podjęcia wypłaty emerytury, tj. 1 listopada 2016 r. wynosi 165 954,36 zł, po waloryzacji 572 189,34 zł; kwota składek zaewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji 47 185,15 zł, średnie dalsze trwanie życia – 261,40 miesięcy, wobec czego emerytura na dzień przyznania prawa tj. na dzień 1 stycznia 2016 r. wyniosłaby 2 301,01 zł; kwota składek zaewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji 54 068,46 zł, średnie dalsze trwanie życia – 252,10 miesięcy, wobec czego emerytura na dzień podjęcia wypłaty, tj. na dzień 1 listopada 2016 r. wyniosłaby 2 484,16 zł. Sąd podzielił te obliczenia uznając, iż zostały one sporządzone w sposób fachowy i prawidłowy. Ponadto zgodził się z nimi ubezpieczony.

W związku z powyższym, Sąd działając na podstawie art. 477¹⁴§2 kpc w związku z powołanymi przepisami

1. zmienił zaskarżone decyzje z dnia 26 października 2016 r. i 28 listopada 2017 r. poprzez przyjęcie wskaźnika podstawy wymiaru kapitału początkowego z lat 1980-1989 w wysokości 116,30% w miejsce 115,90%;

2. zmienił zaskarżone decyzje z dnia 27 października 2016 r. i 30 listopada 2016 r. w ten sposób, że przyznał ubezpieczonemu prawo do obliczenia emerytury z uwzględnieniem wysokości kapitału początkowego w dniu przyznania prawa do emerytury

– 1 stycznia 2016 roku w kwocie 169.187,59 zł, po waloryzacji 554.299,34 zł,

a w dacie podjęcia wypłaty emerytury

– 1 listopada 2016 roku w kwocie 165.954,36 zł, po waloryzacji 572.189,34 zł.

(-)SSR del. Anna Capik-Pater